

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
INTRARE Nr. 3339 / 6 APR. 2022

Exemplar nr. 1
Nr. 25087/DSDRP/01.04.2022

**Doamnei Renate WEBER
Avocatul Poporului**

Stimată doamnă avocat al poporului,

Având în vedere Recomandarea dumneavoastră nr. 10 din data de 09.02.2022 privind *necesitatea înlăturării supraaglomerării carcerale în Penitenciarul Mioveni și furnizarea apei calde un interval de timp corespunzător desfășurării în condiții normale a activităților de igienă personală de către deținuți*, transmisă Administrației Naționale a Penitenciarelor prin adresa nr. 3339/2022, vă comunicăm următoarele aspecte de interes:

Referitor la capacitatea de cazare a sistemului penitenciar, vă aducem la cunoștință că, la data de 22.03.2022, în unitățile subordonate sistemului penitenciar erau custodiate, în total, 23,414 persoane private de libertate, fiind înregistrat un indice mediu de ocupare de 119,48%, prin raportare la spațiul individual de 4 mp. Indicele de ocupare este calculat prin raportarea suprafeței totale a sistemului penitenciar la numărul total al persoanelor custodiate, valorile înregistrate, la nivelul fiecărui loc de deținere, variind față de indicele general menționat.

În scopul monitorizării, în permanență, a populației penitenciare, precum și pentru asigurarea separării, în funcție de regimurile de executare și categoriile de persoane custodiate, la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor, s-a constituit în baza Deciziei directorului general nr. 369/26.02.2018 cu modificările și completările ulterioare, o comisie de analiză a gradului de ocupare, pentru gestionarea judicioasă a spațiilor.

Comisia se întrunește săptămânal, centralizează și analizează raportarea săptămânală a unităților subordonate, cu privire la capacitatea de cazare calculată la 4 mp/deținut și efectivele custodiate și propune măsuri pentru reducerea fenomenului de supraaglomerare. În același timp, comisia identifică unitățile cu grad crescut/reduc de aglomerare, în funcție de regimurile de executare, pentru a fi tratate cu prioritate, în ceea ce privește transferurile necesare în vederea echilibrării efectivelor, în raport de evoluția situației epidemiologice SARS-CoV-2 și a actelor normative emise în contextul pandemic.

Prin Memorandum, aprobat la nivelul Guvernului României în contextul elaborării planului de acțiune pentru perioada 2020-2025, în vederea executării hotărârii – pilot Rezmiveș și alții împotriva României pronunțată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, raportat la demersurile Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru extinderea și modernizarea spațiilor de cazare, a fost cuprins ca element de relevanță și redistribuirea deținuților în cadrul sistemului penitenciar sau în cadrul aceluiași penitenciar.

Pentru echilibrarea efectivelor de deținuți și utilizarea eficientă a spațiilor, Administrația Națională a Penitenciarelor monitorizează permanent numărul persoanelor private de libertate atât prin prisma efectelor politicilor penale ale statului, cât și prin evoluția categoriilor de deținuți custodiați și zonele de domiciliu ale acestora, reevaluând periodic sau ori de câte ori situația o impune, profilul fiecărei unități penitenciare, respectiv categoriile de deținuți ce urmează a fi custodiate.

La nivelul sistemului penitenciar se realizează permanent acțiuni în vederea asigurării unui climat corespunzător cazării persoanelor private de libertate, inclusiv prin transferarea acestora, Administrația Națională a Penitenciarelor fiind permanent orientată spre evaluarea și identificarea soluțiilor de redimensionare și îmbunătățire a condițiilor oferite de spațiile existente sau a construirii altora.

Cele mai importante demersuri în vederea creșterii capacității de cazare, în anul 2021, au vizat continuarea dezvoltării infrastructurii sistemului penitenciar, prin crearea unor noi locuri de cazare și modernizarea celor existente, cu respectarea standardului minim de suprafață impus de Consiliul Europei, **până la finalul anului fiind date în folosință un număr de 216 locuri de cazare, în nouă penitenciare, prin transformarea unor spații existente în camerele de cazare.**

Monitorizarea condițiilor de detenție, precum și respectarea drepturilor persoanelor private de libertate au constituit obiectul vizitei Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), desfășurate în luna mai 2021. Cu acest prilej, membrii delegației au apreciat progresele înregistrate de către administrația penitenciarelor în raport cu vizita precedentă, din anul 2018.

Conform Planului de acțiune pentru perioada 2020-2025, elaborat în vederea executării hotărârii-pilot *Rezmiveș și alții împotriva României*, precum și a hotărârilor pronunțate în grupul de cauze *Bragadireanu împotriva României*, aprobat de către Guvern prin Memorandum, îmbunătățirea condițiilor materiale în penitenciare se realizează prin investiții în infrastructura fizică a acestora, respectiv prin crearea unui număr de 7.849 locuri noi de cazare și modernizarea unui număr de 946 locuri de cazare.

Secțiunea I a Planului de acțiune 2020-2025 se referă la îmbunătățirea condițiilor de detenție din unitățile penitenciare și este structurată, după cum urmează:

✦ 1.400 de locuri noi de cazare și peste 100 de locuri de cazare modernizate finanțate prin Mecanismul Financiar Norvegian. În acest sens, în 2021 au fost continuate activitățile specifice prevăzute în cadrul proiectelor MFN 2014-2021: Correctional, CHILD, 4NORM-ality, fiind aprobați indicatorii tehnico-economici la faza de studiu de fezabilitate pentru următoarele obiective de investiții:

- a) Complex corecțional – Penitenciar Vaslui (210 de noi locuri de cazare);
- b) Complex corecțional – Penitenciar Botoșani (320 de noi locuri de cazare);
- c) Complex de pregătire fizică și educațională a personalului de penitenciare – SNPAP Târgu Ocna;
- d) Pavilion detenție + seră – Penitenciar Ploiești – Secția exterioară Moara Nouă (80 de noi locuri de cazare).

Totodată, în cadrul proiectului Correctional se află în derulare contractul de prestări servicii de proiectare, la faza de studiu de fezabilitate, pentru obiectivul de investiții Complex corecțional – Penitenciar Târgu Mureș (210 de noi locuri de cazare).

Au fost aprobați indicatorii tehnico-economici la faza proiect tehnic pentru următoarele obiective de investiții:

- a) În cadrul proiectului Correctional: Complex corecțional – Penitenciar Baia Mare (420 de noi locuri de cazare), pentru acest obiectiv a fost demarată procedura de achiziție pentru contractarea lucrărilor de execuție;
- b) În cadrul proiectului 4NORM-ality: Pavilion nou de deținere + Seră – Penitenciar Craiova – Secția exterioară Ișalnița (80 de noi locuri de cazare), pentru acest obiectiv au fost derulate 2 proceduri de achiziție pentru contractarea execuției lucrărilor, dar nu au fost depuse oferte.

Sunt în curs de elaborare proiectele tehnice aferente următoarelor obiective de investiții, în cadrul proiectelor Correctional, CHILD, 4NORM-ality, următoarele:

- a) Complex corecțional – Penitenciar Vaslui (210 de noi locuri de cazare);
- b) Complex corecțional – Penitenciar Botoșani (320 de noi locuri de cazare);
- c) Complex de pregătire fizică și educațională a personalului de penitenciare – SNPAP Târgu Ocna;
- d) Pavilion detenție + seră – Penitenciar Ploiești – Secția exterioară Moara Nouă (80 de noi locuri de cazare);
- e) Complex corecțional – Penitenciar Constanța Poarta Albă – Secția exterioară Valu lui Traian (80 de noi locuri de cazare);
- f) Modernizare centru educativ – Centrul Educativ Târgu Ocna (7 locuri noi de cazare și 108 modernizate).

Suplimentar față de locurile prevăzute în Memorandum, în data de 28.04.2021, a fost semnat contractul de finanțare în cadrul proiectului SECURE, finanțat prin rezerva Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021. Unul dintre obiective vizează dezvoltarea infrastructurii la Penitenciarul Mărgineni, prin construirea unui pavilion multifuncțional cu 52 de locuri noi de detenție, având inclus un cabinet medical, spații pentru creșterea responsabilității și autonomiei deținuților, pentru derularea activităților și programelor de reintegrare socială, respectiv a cursurilor școlare și a cursurilor de pregătire profesională. Pentru acest obiectiv, în anul 2021 au fost aprobate nota conceptuală și tema de proiectare și a fost încheiat contractul de prestări servicii de proiectare, în vederea elaborării studiului de fezabilitate.

✚ **4.549 de locuri noi de cazare și modernizarea a 846 de locuri de cazare, finanțate din bugetul de stat. Perspectiva, pe termen mediu, a construirii noilor locuri de deținere este următoarea:**

- a) Etapa I (2021): 210 de noi locuri de cazare și 218 locuri modernizate;
- b) Etapa II (2022): 445 de noi locuri de cazare și 85 locuri modernizate;
- c) Etapa III (2023): 1.035 de noi locuri de cazare și 363 locuri modernizate;
- d) Etapa IV (2024): 2.859 de noi locuri de cazare și 180 locuri modernizate.

În vederea îndeplinirii obiectivelor asumate pentru Etapa I a Memorandumului, la finalul anului 2021, Administrația Națională a Penitenciarelor a dat în folosință un număr de 216 noi locuri de cazare, prin transformarea unor spații existente în camere de cazare, contribuind la îmbunătățirea calității vieții în detenție.

Totodată, în scopul realizării locurilor noi și modernizate cuprinse în Planul de acțiune 2020-2025, a fost continuată derularea obiectivelor de investiții de la nivelul sistemului penitenciar, fiind avizate în acest sens, în cadrul Consiliului tehnico-economic al ANP, studii de fezabilitate și devize generale la faza proiect tehnic. De asemenea, la nivelul a 4 unități penitenciare a fost demarată execuția lucrărilor (Târgu Jiu – 44 locuri, Deva – 30 locuri noi și 218 modernizate, Găești – 96 locuri, Centrul Educativ Târgu Ocna – 65 locuri noi și 108 modernizate).

✚ **1.900 de locuri noi de cazare prin înființarea a două noi penitenciare (Berceni și Unguriu) – finanțate printr-un împrumut de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei în valoare de 221,5 milioane euro (împrumut în valoare de 177 milioane euro și contribuția României în valoare de 44,5 milioane euro).**

În data de 17.03.2021, au fost aprobați indicatorii tehnico-economici pentru cele două obiective de investiții, Penitenciar 47 Berceni și Penitenciar 48 Unguriu. Pentru ambele obiective de investiții au fost demarate procedurile de achiziție a serviciilor de proiectare la faza proiect tehnic, la data de 21.12.2021, fiind semnat contractul de servicii pentru Penitenciarul P48 Unguriu și în data de 24.03.2022 pentru Penitenciarul P47 Berceni.

Lucrări de reparații curente/intervenție fără autorizație de construire:

În anul 2021, în vederea menținerii unui climat de ordine și curățenie la nivelul spațiilor de deținere, au fost executate lucrări de reparații curente la 1.178 camere de detenție. De asemenea, în vederea îmbunătățirii condițiilor de detenție, la nivelul unităților penitenciare au fost aprobate și executate lucrări de intervenții fără autorizație de construire pentru 413 camere de detenție, din totalul de 449 camere propuse, rezultând un procent de realizare de 92%.

Înalta Curte de Casație și Justiție, în cuprinsul Deciziei nr. 460 din 19 februarie 2020, pronunțată în dosarul nr. 631/95/2018, a reținut următoarele:

Instanța europeană, atunci când a analizat, prin prisma dreptului la demnitate umană, protejat de art. 3 din Convenție, cauzele tratamentului degradant reclamat de o persoană aflată în detenție, generat de supraaglomerare, de lipsa de condiții igienice corespunzătoare, a apreciat că acesta poate fi rezultatul unor probleme ce excedează culpei propriu zise a administrației penitenciarului, fiind o deficiență structurală și sistemică.

În consecință, răspunderea statului nu poate fi exclusă pe considerentul că acesta răspunde patrimonial, obiectiv sau subiectiv, exclusiv după reguli derogatorii de la regimul ce guvernează răspunderea particularilor, nefiindu-i aplicabile, în acest caz, dispozițiile C. civ. Textele de lege invocate de recurent nu sunt în măsură să justifice incapacitatea de drept civil a acestuia de a răspunde într-un raport juridic întemeiat pe principiile răspunderii civile delictuale.

Dimpotrivă, prin dispozițiile art. 221 - 224 C. civ. este reglementată răspunderea civilă atât a persoanelor juridice de drept public, dar și a statului, fie în raporturile juridice în care este titular de drepturi și obligații, fie în subsidiar pentru obligațiile autorităților publice.

În același timp, în speță, răspunderea Administrației Naționale a Penitenciarelor a fost înlăturată, reținându-se că s-ar fi justificat chemarea în judecată a acestei autorități publice pentru a răspunde pentru producerea unui eventual prejudiciu ca urmare a condițiilor efective de detenție, altele decât supraaglomerarea din penitenciare.

Astfel, câtă vreme instanța de apel a constatat imposibilitatea obiectivă a Administrației Naționale a Penitenciarelor de a se conforma standardului prevăzut în legislația ce reglementează modalitatea de efectuare a stării de detenție, prejudiciul, raportat la condițiile inadecvate de executare a pedepsei privative de libertate astfel cum au fost reținute, fiind cauzat de împrejurări independente de posibilitățile sale de decizie și control, o atare statuare este în concordanță cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit cu care această situație este cauzată de o problemă structurală și sistemică, ce nu poate fi rezolvată decât de Statul Român.

În consecință, Înalta Curte reține că, în mod corect, recurenteii (statul Român) i-a fost recunoscută calitatea procesuală pasivă în litigiul dedus judecății, față de natura faptei ilicite reținute, supraaglomerarea penitenciarelor în care reclamantul a fost deținut putând fi imputată doar statului, iar acordarea de despăgubiri morale pentru

prejudiciul născut din această faptă putând fi dispusă doar în sarcina acestuia, deoarece Statul este cel care stabilește politica penală.

Înalta Curte constată că, judicios, instanța de apel a reținut că Administrației Naționale a Penitenciarelor îi revine un rol secundar, care constă în aplicarea dispozițiilor cu caracter normativ și în gestionarea resurselor financiare care sunt puse la dispoziție în cadrul politicii financiare a Statului Român, iar în acest sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului care a făcut trimitere la dispozițiile art. 46 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului ce impun statului printr-o obligație legală de a aplica măsurile generale și/sau individuale corespunzătoare pentru a garanta dreptul persoanelor aflate în detenție și drepturile cuvenite.

Cu privire la furnizarea apei calde un interval de timp corespunzător desfășurării în condiții normale a activităților de igienă personală de către deținuți, vă comunicăm că, Penitenciarul Mioveni asigură apa caldă menajeră, încălzirea spațiilor și agentul termic necesar preparării alimentelor pentru populația carcerală proprie, a Penitenciarului Spital Mioveni și a IPJ Argeș, utilizând aceleași dotări de o lungă perioadă de timp. Acestea obțin o eficiență maximă de 20% raportat la consumul de gaz natural, necesitând intervenții permanente pentru remedierea pierderilor estimate. De asemenea, sistemul de încălzire și cel de abur tehnic nu au circuit închis, așa cum normele actuale impun, astfel că o mare parte din agentul termic nu este recirculat, rezultând un consum foarte mare de gaze naturale și apă.

În consecință, administrația Penitenciarului Mioveni a întreprins demersuri în vederea derulării unui obiectiv de intervenții la imobile de natura investițiilor, respectiv „Modernizare Centrală termică și rețele de distribuție”. Acesta se află în faza de întocmire a documentație în vederea contractării execuției lucrărilor. Prin proiect se urmărește implementarea unei tehnici adecvate, utilizarea cu echipamente moderne și automatizarea după principii actuale, cu o capacitate și randament îmbunătățit, precum și înlocuirea tuturor instalațiilor cu elemente noi.

Urmare a datelor transmise de Penitenciarul Mioveni, facem precizarea că deținuților, care nu desfășoară activități în locuri cu risc epidemiologic crescut, li se asigură posibilitatea să facă baie, cu apă caldă, de cel puțin trei ori pe săptămână. Această măsură dispusă de administrația locului de deținere are în vedere funcționarea instalațiilor sanitare și termice în parametrii optimi, respectându-se condițiile de siguranță în exploatare, astfel încât să nu existe aspecte care pot duce la accidente.

Administrația Națională a Penitenciarelor folosește și acest prilej pentru a vă asigura de deplina cooperare în soluționarea tuturor aspectelor ce privesc executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate.

Cu deosebită considerație,

Comisar de poliție penitenciară dr. Dan HALCHIN
Director general
Administrația Națională a Penitenciarelor

